

Сазерленд Крістал

Біографія

Крістал Сазерленд — австралійська письменниця, авторка молодіжних романів, у яких поєднуються психологічна проза, романтика, готичне фентезі, містика та елементи жахів. Народилася 1990 року в місті Таунсвілл, штат Квінсленд, Австралія. Найбільшу популярність їй принесли книжки "Наші хімічні серця", "Дім Голлоу" та "Заклинання". Її твори видано більш ніж у двадцяти країнах і номіновано на низку літературних премій.

Дитинство майбутньої письменниці минуло в Таунсвіллі на півночі Австралії. Її родина жила навпроти місцевої публічної бібліотеки, тому після уроків Крістал часто проводила там вільний час. Читання стало для неї не лише розвагою, а й можливістю відкривати світи, відмінні від знайомого їй провінційного життя.

У дитинстві Сазерленд особливо любила фантастичні й загадкові історії. Водночас вона боялася темряви та вірила в існування чудовиськ, через що тривалий час не могла спати без увімкненого світла. Значно пізніше письменниця перетворила дитячий страх перед невідомим на важливий елемент своєї творчості — особливо в романах "Дім Голлоу" та "Заклинання".

У шкільні роки Крістал мріяла стати акторкою. Захоплення кіно й телебаченням згодом вплинуло на її манеру будувати сюжети: у романах письменниці події розгортаються динамічно, а сцени часто мають виразну візуальність. Приблизно у вісімнадцять років вона серйозно зацікавилася письменством і почала працювати над першим великим рукописом, який так і не був опублікований.

Сазерленд вступила до університету в Сіднеї. Під час навчання вона редагувала студентський журнал і здобувала досвід роботи з текстами, авторами та видавничим процесом. Університетське середовище допомогло їй перейти від юнацького захоплення літературою до серйознішої роботи над власною прозою.

Із 2014 року майбутня письменниця жила за межами Австралії. Спочатку вона переїхала до Амстердама, де працювала іноземною кореспонденткою. Згодом мешкала в Гонконгу, де завершила здобуття вищої освіти, а також у Сан-Франциско. Досвід життя на різних континентах розширив коло її культурних спостережень і дав матеріал для створення персонажів, які почуваються чужими у звичному середовищі або намагаються знайти власне місце у світі.

Літературним дебютом Крістал Сазерленд став молодіжний роман *Our Chemical Hearts*, опублікований 2016 року. В українському перекладі книжка вийшла під назвою "Наші хімічні серця". Це історія першого кохання, у якій романтичне почуття не стає чарівним розв'язанням усіх проблем, а змушує героїв зіткнутися з болем, втратою та неможливістю повернути минуле.

Головний герой роману Генрі Пейдж мріє стати редактором шкільної газети та вважає, що ще не зустрів справжнього кохання. Його життя змінюється після

знайомства з новою ученицею Грейс Таун. Дівчина поводить себе відсторонено, носить чужий одяг і приховує тяжкий досвід, через який її стосунки з Генрі від початку не можуть бути звичайною підлітковою історією.

Назва роману пов'язана з думкою про кохання як складний хімічний процес, здатний викликати щастя, залежність, страх і біль. Сазерленд водночас розглядає переживання підлітків як серйозний життєвий досвід, а не спрощену підготовку до дорослого життя. Вона пише про розбите серце, скорботу, ідеалізацію коханої людини та необхідність прийняти те, що не кожні стосунки можуть завершитися щасливо.

"Наші хімічні серця" були видані у понад двадцяти країнах і потрапили до добірки Indie Next Американської асоціації книготорговців. Успіх дебюту зробив Сазерленд помітною авторкою молодіжної літератури та відкрив шлях до екранізації твору.

У 2020 році Amazon Studios випустила фільм "Хімічні серця", створений за мотивами дебютного роману письменниці. Головні ролі виконали Лілі Рейнгарт та Остін Абрамс. Сазерленд була однією з виконавчих продюсерок стрічки й відвідувала знімальний майданчик. Через пандемію COVID-19 звичайна урочиста прем'єра не відбулася, тому авторка організувала невеликий показ просто неба в Лондоні.

Другий роман письменниці, *A Semi-Definitive List of Worst Nightmares*, побачив світ 2017 року. Українською його назву можна передати як "Напівповний список найгірших кошмарів". Головна героїня Естер Солар належить до родини, члени якої переконані, що кожен із них приречений страждати від особливого страху. Сама Естер не знає, яка саме фобія може зруйнувати її життя, тому складає перелік усього, чого варто остерігатися.

Після знайомства з Джоною Смолвудом героїня вирішує по черзі зустрітися зі своїми страхами. Роман поєднує романтичну історію, гумор, елементи магічного реалізму та розмову про тривожність, психічне здоров'я і вплив родинних переконань на людину. Сазерленд показує, що страх не завжди можна просто перемогти одним сміливим вчинком, проте його можна навчитися розуміти й не дозволяти йому повністю визначати життя.

Права на телевізійну адаптацію "Напівповного списку найгірших кошмарів" придбала компанія Yellow Bird US. Хоча проєкт не став настільки відомим, як екранізація дебюту, зацікавлення кінематографістів засвідчило виразну візуальність і сюжетний потенціал прози Сазерленд.

Третій роман Крістал Сазерленд, "Дім Голлоу" (*House of Hollow*), вийшов 2021 року. Ця книжка ознаменувала помітну зміну її творчого напрямку: від реалістичних історій про підліткове кохання письменниця перейшла до похмурої готичної казки, побудованої на таємницях, тілесних перетвореннях і тривожному відчутті присутності іншого світу.

У центрі сюжету перебувають три сестри — Грей, Віві та Айріс Голлоу. У дитинстві вони безслідно зникли на одній із вулиць Единбурга, а через місяць несподівано повернулися. Дівчата не пам'ятають, де перебували, але після повернення їхня зовнішність і поведінка починають змінюватися. Через десять років зникає старша

сестра Грей, і двом іншим доводиться розгадувати приховану правду про власне минуле.

Працюючи над "Домом Голлоу", Сазерленд надихалася фільмом Пітера Віра "Пікнік біля Навислої скелі", романом Мелісси Альберт *The Hazel Wood* і похмурими ілюстраціями Гюстава Доре. Її приваблювали історії, у яких прекрасне й небезпечне існують поруч, а надприродне непомітно проникає в повсякденний світ.

У романі краса сестер Голлоу має водночас привабливий і загрозливий характер. Їх оточують квіти, запахи, комахи, гриби й ознаки розкладу, завдяки чому природа постає не лише джерелом життя, а й силою, що поглинає та перетворює людину. Письменниця поєднала мотиви народної казки з сучасною історією про сестринські стосунки, пам'ять, контроль і право на власну особистість.

"Дім Голлоу" увійшов до списку бестселерів *The New York Times* і був номінований на медаль Карнегі. Сама Сазерленд називала успіх роману одним із найважливіших моментів своєї письменницької кар'єри. Український переклад книжки вийшов 2024 року.

Наступний роман, *The Invocations*, був опублікований 2024 року й українською отримав назву "Заклинання". У ньому Сазерленд продовжила розвивати готичне фентезі, зосередившись на відьмах, демонах, прокляттях і небезпечній ціні магічної сили. Письменниця зазначала, що саме "Дім Голлоу" та "Заклинання" найбільше відповідають історіям, які вона сама хотіла б читати в підлітковому віці.

Задум магічної системи роману виник у місті Бат, де Сазерленд побачила в музеї давньоримські таблички з прокляттями. У Стародавньому Римі люди зверталися до особливих писарів, щоб зафіксувати прохання про покарання кривдника. Ця історична практика надихнула письменницю на світ, у якому відьми укладають угоди з демонами та продають магичні заклинання.

Головними героїнями "Заклинань" є три дівчини, чії долі перетинаються через серію вбивств відьом. Одна з них потребує магії, щоб урятувати власне життя, інша намагається позбутися небезпечного прокляття, а третя таємно створює заклинання за допомогою демонічних сил. Об'єднавшись, вони розслідують злочини й водночас протистоять світові, у якому влада над жіночим тілом і здібностями часто належить іншим.

Роман поєднує детективний сюжет, горор і феміністичне переосмислення традиційних історій про відьом. Магія в ньому не є безкоштовним даром: кожне заклинання має наслідки, а угода, яка обіцяє владу, може поступово позбавити людину свободи. Через фантастичний сюжет письменниця розмірковує про нерівність, патріархальні правила, взаємодопомогу та безпеку систем, що використовують людський відчай.

"Заклинання" потрапили до короткого списку премії Етель Тернер за молодіжну літературу на Літературних преміях Нового Південного Уельсу 2025 року. Того ж року книжка перемогла в категорії молодіжної літератури на Літературній премії прем'єр-міністра Австралії.

У творчості Сазерленд важливу роль відіграє Лондон, де вона оселилася після років подорожей. Старовинні вулиці, парки, цвинтарі та архітектура міста допомагають їй створювати атмосферу, у якій магія здається частиною повсякденності. Серед місць, які надихають письменницю, вона називала Гемпстед-Гіт — великий давній парк із лісами та ставками, згаданий у "Домі Голлоу" й "Заклинаннях".

У 2025 році Сазерленд разом із Мартіном Сеневіратне започаткувала пригодницький цикл для читачів середнього шкільного віку Time Lions. Першою частиною стала книжка Time Lions and the Chrono-Loop. Вона розповідає про дванадцятирічних близнюків Перл і Патріка, які створюють машину часу й випадково порушують хід історії.

У цьому творі наукова фантастика поєднується з гумором, історичними пригодами та культурою Шрі-Ланки. Персонажі подорожують у минуле, зустрічаються з таємною організацією, яка стежить за часовою лінією, та дізнаються, що навіть незначна зміна давньої події може мати непередбачувані наслідки. Книжка відкрила новий етап у творчості Сазерленд — перехід від похмурих романів для підлітків до динамічної фантастики для молодших читачів.

Твори Крістал Сазерленд вирізняються динамічними сюжетами, виразними образами та увагою до внутрішнього світу підлітків. Навіть у фантастичних романах її персонажі переживають упізнавані проблеми: самотність, страх дорослішання, нерозуміння з боку родини, втрату близьких, потребу в прийнятті та пошук власної ідентичності.

Від книжки до книжки стиль письменниці ставав дедалі похмурішим. Якщо "Наші хімічні серця" зосереджені на коханні та переживанні втрати, то "Дім Голлоу" й "Заклинання" використовують магію, казкові мотиви й тілесний жах для розмови про владу, жіночу свободу та приховану небезпеку привабливих речей.

Основними творами Крістал Сазерленд є романи "Наші хімічні серця", "Напівповний список найгірших кошмарів", "Дім Голлоу" та "Заклинання", а також створений у співавторстві цикл Time Lions. Її літературний шлях пройшов від психологічної романтичної прози до сучасного готичного фентезі, у якому таємниці, магія й жахи допомагають досліджувати реальні людські страхи.